

"MEIDÄN NIPSULA"

NIPSULAN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Sisällys

1	Nipsulan toiminta ja lähtökohdat.....	1
1.1	Arvot.....	1
1.2	Toimintaympäristö ja tavoitteet	3
1.3	Toiminnan suunnittelu	4
1.4	Nipsula opiskelijoiden toimintaympäristönä	6
1.5	Nipsula perheiden tukena	7
1.6	Kävijöiden ajatuksia Nipsulasta.....	7
2	Pedagoginen toiminta, laaja-alainen osaaminen ja oppimisen alueet	8
2.1	Laaja-alaisen osaamisen alueet	8
2.1.1	Ajattelu ja oppiminen.....	8
2.1.2	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	9
2.1.3	Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot.....	9
2.1.4	Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen	10
2.1.5	Osallistuminen ja vaikuttaminen	10
2.2	Oppimisen alueet	11
2.2.1	Kielten rikas maailma	12
2.2.2	Ilmaisun monet muodot.....	13
2.2.3	Minä ja meidän yhteisömme	13
2.2.4	Tutkin ja toimin ympäristössäni	14
2.2.5	Kasvan, liikun ja kehityn	15
3	Toiminnan kehittäminen ja arviointi	16
	Lähteitä	17

1 Nipsulan toiminta ja lähtökohdat

Tämä on Nipsulan avoimen varhaiskasvatustoiminnan varhaiskasvatussuunnitelma, jossa kerrotaan Nipsulan toimintaa ohjaavista arvoista, toimintakulttuurista sekä pedagogiikasta. Suunnitelmaan on koottu konkreettisia arkipäivän toimenpiteitä, joiden avulla tuetaan lapsia ja perheitä avoimen varhaiskasvatuksen keinoin. Varhaiskasvatussuunnitelma toimii pedagogisena työvälineenä henkilöstölle sekä tietolähteenä opiskelijoille, vanhemmille ja muille yhteistyökumppaneille.

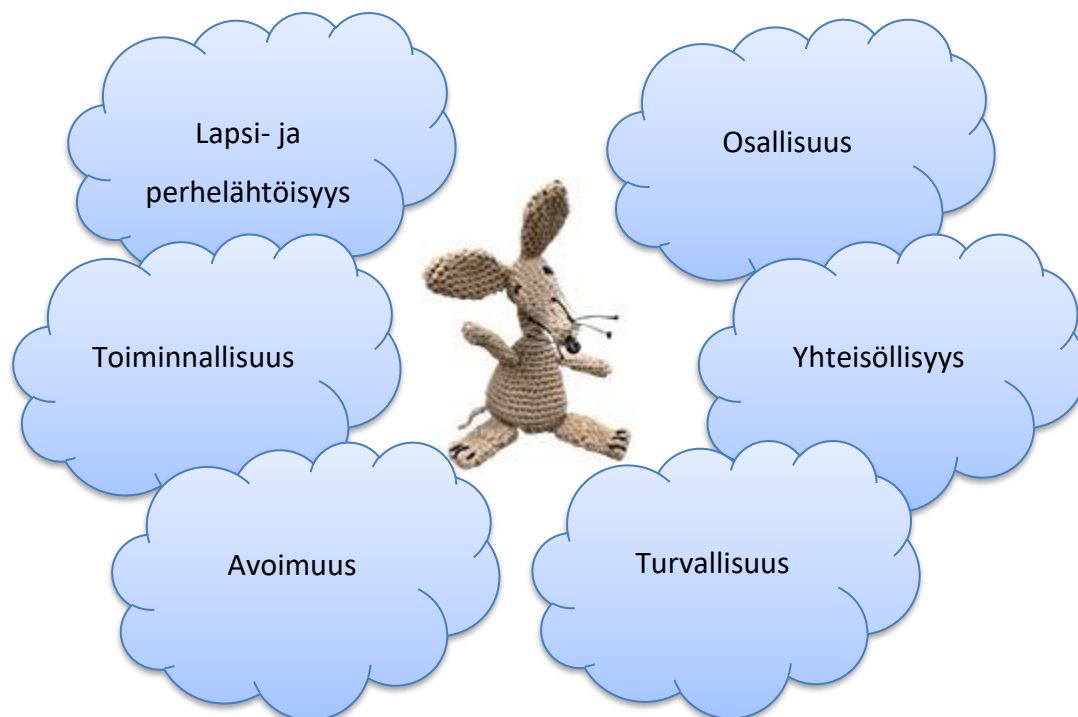
Opetushallituksen laatimien Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti varhaiskasvatuksen toimijoiden tulee laatia valtakunnallisten Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin pohjautuva paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatuksen järjestäjillä on velvollisuus antaa huoltajille tietoa varhaiskasvatuksen tavoitteista sekä toimintatavoista. Huoltajille tulee myös järjestää säännöllisesti mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen suunnittelu- ja arviointityöhön yhdessä lasten ja henkilöstön kanssa. (Opetushallitus, 2022, ss. 4, 12, 30)

Varhaiskasvatuslaissa määritellään varhaiskasvatuksen olevan lapsen suunnitelmallista sekä tavoitteellista kasvatuksen, hoidon ja opetuksen luomaa kokonaisuutta, jossa painottuu pedagogiikkaa (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 2§). Varhaiskasvatuksen tehtävänä on, yhteistyössä lasten huoltajien kanssa, edistää lasten kokonaisvaltaista kehitystä, kasvua ja oppimista. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea huoltajia heidän kasvatustyössään ja ehkäistä syrjäytymistä, edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. (Opetushallitus, 2022, s. 10)

1.1 Arvot

Nipsulan toimintaa ohjaavia arvoja ovat lapsi- ja perhelähtöisyys, osallisuus, toiminnallisuus, yhteisöllisyys, avoimuus ja turvallisuus (kuva 1).

Kuva 1. Nipsulan arvot.

Lapsi- ja perhelähtöisyys tarkoittaa sitä, että Nipsulan toiminnan suunnittelun lähtökohtana ovat lapset ja perheet, jotka toimintaan osallistuvat. Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan huomioiden lasten ja perheiden mielenkiinnon kohteet ja tarpeet. Perhelähtöisyys tarkoittaa myös sitä, että Nipsulassa tuetaan lapsen ja huoltajan välistä vuorovaikutusta eli toimimista perheenä. Lapsi- ja perhelähtöisyyteen liittyy kiinteästi myös **osallisuus**, eli kaikki Nipsulan kävijät ovat osallisia toiminnassa ja saavat aidosti vaikuttaa toimintaan, sen suunnitteluun ja arviointiin. Lapsille on luontaista toimia ja oppia vuorovaikutuksessa muiden kanssa toiminnan kautta, joten tätä tuetaan. Jokaisen kerhopäivän aikana on varattu aikaa leikille.

Toiminnallisuus on Nipsulan keskeinen arvo ja toiminnallisia menetelmiä pyritään käyttämään mahdollisimman paljon. Toiminnallisuus arvona viittaa myös siihen, että Nipsulassa pidetään tärkeänä ja tuetaan eri tavoin niin lapsen ja vanhemman vuorovaikutusta, lasten välistä vuorovaikutusta kuin perheiden välistä vuorovaikutusta. Nipsulaan pyritään luomaan sellainen ilmapiiri, jossa perheet kokevat, että asioita voidaan tehdä, oppia ja kokea yhdessä.

Yhtenä Nipsulan arvoista on myös **yhteisöllisyys**, eli tuetaan sitä, että Nipsulan kävijöistä muodostuu ”me”, oma porukka jossa on helppoa ja mukavaa olla. Nipsulassa voi viettää aikaa yhdessä toisten kanssa monipuolisen toiminnan parissa. Nipsulassa **turvallisuus**

kaikissa tilanteissa on tärkeää, ja Nipsula on kaikenikäisille lapsille turvallinen toimintaympäristö. Turvallisuus huomioidaan myös siten, että toimintaan osallistuvat opiskelijat perehdytetään aina kattavasti. Tavoitteena on, että toimintaan on helppo tulla mukaan ja ovet ovat aina avoinna uusille perheille. **Avoimuus** ilmenee Nipsulan toiminnassa niin, että Nipsulassa kannustetaan avoimeen vuorovaikutukseen. Niin lapsilla kuin vanhemmillakin on jatkuvasti mahdollisuus antaa palautetta toiminnasta ja palaute huomioidaan toiminnassa. Vanhemmilla on myös mahdollisuus keskustella toiminnasta vastaavan palvelukoordinaattorin kanssa matalalla kynnyksellä mistä tahansa mieltä askarruttavasta asiasta.

1.2 Toimintaympäristö ja tavoitteet

Nipsula on yksityinen, avointa varhaiskasvatusta kerhomuotoisena toimintana tarjoava yksikkö, joka toimii Hämeen ammattikorkeakoulun tiloissa Hämeenlinnan korkeakoulukeskuksella, S-rakennuksen 1. kerroksessa (tila S-101), osoitteessa Vankanlähde 9. Nipsula on auki tiistaisin klo 9.00–12.00. Toiminta-aikaan sisältyy sekä vapaata leikkiä että ohjattua toimintaa. Nipsula toimii Hämeen ammattikorkeakoulun lukuvuosikalenterin mukaisesti syyskuusta toukokuun loppuun, huomioiden syys-, joulun- sekä talvilomien ajankohdat.

Nipsulan avoin varhaiskasvatustoiminta on tarkoitettu kotihoidossa oleville, varhaiskasvatusikäisille lapsille ja heidän vanhemmilleen tai hoitajilleen. Perheiden osallistuminen Nipsulan avoimeen varhaiskasvatustoimintaan on mahdollista Hämeenlinnan kaupungin myöntämää palveluseteliä vastaan, jolloin toiminta on Hämeenlinnassa asuville perheille maksutonta. Toimintaan voi osallistua myös omakustanteisesti kertamaksulla asuinkunnasta riippumatta.

Tavoitteena on, että Nipsula on matalan kynnyksen kohtaamispaikka perheille, joten osallistuminen toimintaan ei vaadi ennakkoilmoittautumista, vaan paikalle voi tulla silloin, kun se perheelle sopii. Kerhopäivä alkaa klo 9, mutta asiakkaat voivat tulla ja lähteä kerhopäivän aikana oman aikataulunsa mukaisesti. Kerhopäivään sisältyy sekä vapaata leikkiä ja oleskelua että ohjattua toimintaa. Nipsulassa on tarjolla kahvia ja teetä, ja päivän

aikana voi nauttia tai valmistaa kerhon tiloissa myös omia eväitä. Kerhopäivän loppuksi on yhteinen tuokio, ja Nipsula sulkeutuu klo 12.

Nipsulan toimintaympäristö on monipuolinen. Se tarjoaa lapsille paljon erilaisia virikkeitä ja innostaa heitä kokemaan ja oppimaan uutta. Tilat ovat siistit, valoisat, viihtyisät ja tilavat. Nipsulassa on tarjolla paljon erilaisia välineitä, jotka innostavat monenlaiseen tekemiseen ja leikkiin: muun muassa leluja ja pelejä sekä liikuntavälineitä. Kädentaitoja voi Nipsulassa harjoittaa monella tavalla. Saatavilla on tarvikkeita muun muassa askarteluun ja maalaamiseen. Tilat ovat hyvin muokattavissa erilaiseen toimintaan ja ympäristön turvallisuudesta huolehditaan. Tilat pidetään siisteinä, ja hygieniasta huolehditaan. Nipsulassa on asianmukaiset tilat muun muassa vauvanhoitoon. Tiloissa on hyvin varusteltu keittiö, jossa on muun muassa jääkaappi, pakastin sekä useampi mikro, joten eväiden syönti tai ruokien valmistus onnistuu kerhopäivän aikana hyvin.

Nipsulan toimintaan osallistuminen on tehty helpoksi. Kun perhe kiinnostuu Nipsulan toiminnasta, he voivat ottaa yhteyttä Nipsulan vastaavaan koordinaattoriin, jonka kanssa sovitaan tutustumiskäynti Nipsulaan. Mikäli perhe tutustumisen jälkeen haluaa osallistua Nipsulan toimintaan, tehdään koordinaattorin kanssa tarvittavat sopimuspaperit. Myös mahdollinen palvelusetelihakemus tehdään Nipsulassa. Nipsulan toimintaan voi osallistua omien aikataulujen mukaisesti.

1.3 Toiminnan suunnittelu

Nipsulan tavoitteena on olla paikka, joka aidosti vastaa kävijöidensä tarpeisiin, ja siksi toimintaa suunnitellaan aina vastaamaan perheiden ja lasten tarpeita ja mielenkiinnoin kohteita, huomioiden muun muassa lasten ikä- ja taitotaso. Nipsulassa arvostetaan ja otetaan huomioon kaikkien osallistujien mielipiteitä. Asiakkaat halutaan mukaan toimintaan suunnittelusta toteutukseen ja arviointiin sekä toimintakulttuurin kehittämiseen. Nipsulassa halutaan tehdä vanhempien kanssa yhteistyötä, joka tukee heidän tehtäväänsä kasvattajana. Myös vanhempien jaksamista arjessa sekä roolia vanhempana ja parisuhteessa pyritään tukemaan. Nipsulassa vanhemmilla ja lapsilla on mahdollisuus tutustua uusiin ihmisiin ja luoda kontakteja. Toiset vanhemmat toimivat tärkeänä vertaistukiverkostona, ja mieltä askarruttavia kysymyksiä voi esittää myös Nipsulan toiminnasta vastaavalle

palvelukoordinaattorille, joka on sosiaalialan asiantuntija. Lapselle Nipsula tarjoaa elämyksellisen toimintaympäristön, joka kannustaa ja innostaa leikkimään sekä oppimaan uutta. Nipsulassa järjestetään lapsille ohjattua toimintaa, jonka tarkoituksena on tukea lapsen kehitystä monipuolisesti toiveet ja tarpeet huomioon ottaen. Lapsi saa mahdollisuuden opetella myös sosiaalisia taitoja sekä harjoitella vuorovaikutusta yhteisessä toiminnassa.

Nipsulan toiminnan kokonaisuudesta vastaa palvelukoordinaattori, joka toimii yhdessä Hämeen ammattikorkeakoulun sosiaalialan ja varhaiskasvatuksen ammattilaisista koostuvan tiimin kanssa. Toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat myös sosiaali- ja terveysalan opiskelijat, joille Nipsula on toiminta-, oppimis- ja kehittämisympäristö. Opiskelijoiden läsnäolo ja ohjaama toiminta tuo Nipsulan toimintaan monipuolisuutta. Opiskelijat toteuttavat opintoihinsa liittyviä projekteja ja tehtäviä yhdessä perheiden ja lasten kanssa saaden monipuolista kokemusta asiakkaiden kanssa toimimisesta.

Nipsulassa toimintaa dokumentoidaan monella tavalla. Nipsulalla on oma blogi, jonka avulla toimintaa dokumentoidaan ja tuodaan näkyväksi niin vanhemmille kuin muillekin toiminnasta kiinnostuneille. Nipsulan blogi löytyy osoitteesta <https://blog.hamk.fi/nipsula/>. Nipsulalla on myös omat sosiaalisen median kanavansa Facebookissa ja Instagramissa, joista toiminnasta saa tietoa. Sosiaalisessa mediassa myös kerrotaan aina tulevan toiminnan sisällöstä ja teemoista, eli sieltä voi tarkistaa, mitä kerhossa puuhataan seuraavalla kerralla.

1.4 Nipsula opiskelijoiden toimintaympäristönä

Nipsulassa toimivat opiskelijat ovat Hämeen ammattikorkeakoulun sosionomi-, sairaanhoitaja- ja terveydenhoitaja-opiskelijoita. Nipsulassa mahdollistetaan myös yksikön vaihto-oppilaiden ja Ammattiopisto Tavastian lähihoitajaopiskelijoiden osallistuminen. Opiskelijat toteuttavat Nipsulassa erilaisia opintoihin liittyviä oppimistehtäviä, harjoitteluja sekä projekti- ja opinnäytetöitä. Opiskelijoiden ohjaukset liittyvät eri

opintojaksoihin, joiden sisältö vaihtelee. Nipsulan vastaava koordinaattori koordinoi opiskelijoiden osallistumista Nipsulan toiminnan suunnitteluun ja ohjaukseen. Ohjaukset suunnitellaan Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (OPH) ja Nipsulan omaan varhaiskasvatussuunnitelmaan pohjaten. Nipsulassa voi lukuvuoden aikana vierailla myös ulkopuolisia toimijoita tutustumassa sen toimintakulttuuriin ja asiakkaisiin.

Ennen kuin opiskelijat osallistuvat Nipsulan toimintaan, he perehtyvät siihen etukäteen. Nipsulalla on perehdytyskansio, johon opiskelijat tutustuvat. Lisäksi Nipsulan vastaava koordinaattori perehdyttää heitä henkilökohtaisesti. Perehdytys sisältää aina asiakkaiden tarpeista, toiveista ja kiinnostuksen kohteista keskustelemista, käytännön asioiden läpikäymisen sekä tutustumisen asiakkaisiin ja tiloihin. Perehdytyksen tavoitteena on luoda hyvä, vakaa ja turvallinen pohja sekä opiskelijoiden että asiakkaiden näkökulmasta. Hyvä perehdytys takaa opiskelijoille ja asiakkaille onnistumisen kokemuksia kerhopäiviin sekä luo hyvän pohjan yhteisiin hetkiin Nipsulassa. Opiskelijat eivät ole kasvatustavastuussa Nipsulassa, vaan Nipsulan vastaava tai hänen sijaisensa on aina läsnä kerhopäivien aikana ja vastuussa toiminnasta.

1.5 Nipsula perheiden tukena

Yksi Nipsulan tavoitteista on tukea perheiden hyvinvointia. Avoimessa varhaiskasvatuksessa korostuu huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö, ennaltaehkäisevä tuki perheille ja vertaistuki vanhemmille (Hämeenlinnan kaupunki, 2022, s. 15). Nipsulassa lapset ja vanhemmat saavat puuhata ja tehdä asioita yhdessä. Näin pyritään vahvistamaan vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta. Nipsulan toiminnasta vastaava koordinaattori on kasvatus- ja sosiaalialan ammattilainen, jonka kanssa perheet voivat halutessaan jutella mieltä askarruttavista asioista. Tärkeä osa Nipsulan toimintaa on myös muiden vanhempien vertaistuki. Nipsulassa voi viettää aikaa ja jakaa arjen asioita muiden vanhempien kanssa. Nipsulan vastaavalla koordinaattorilla on myös tietoa alueen palveluista lapsiperheille. Hän voi tarvittaessa ohjata perheen edelleen tarvittavien palveluiden pariin, jos esimerkiksi lapsella ilmenee tuen tarvetta tai vanhempaa huolettaa jokin perheeseen, lapseen tai vaikkapa omaan jaksamiseen liittyvä asia. Nipsulassa voi myös käydä eri palveluiden ja toimijoiden edustajia kertomassa muun muassa alueen lapsiperheiden palveluista.

1.6 Kävijöiden ajatuksia Nipsulasta

Keväällä 2023 kysyttiin Nipsulan kävijöiltä, mitä asioita he eniten Nipsulassa arvostavat ja mikä lapsille on Nipsulassa mieluisinta. Kyselyn vastausten perusteella monet kävijöistä arvostavat Nipsulan toimivia ja monipuolisia tiloja. Myös rentoa ja turvallista ilmapiiriä sekä asiakaslähtöisyyttä arvostettiin.

Nipsula koetaan paikkana, jonne on helppo tulla. Kävijöiden mielestä Nipsulassa on vanhemmille aikaa

hengähtää, ja siellä on saatavilla apua ja vertaistukea. Toiminta ja virikkeet ovat monipuolisia. Lapsille mieluisinta Nipsulassa olivat etenkin muiden seura, leikki, liikunnallinen tekeminen sekä musiikkihetket.

2 Pedagoginen toiminta, laaja-alainen osaaminen ja oppimisen alueet

Varhaiskasvatuksessa luodaan perusta erilaisten taitojen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Varhaiskasvatus on myös kasvatusta yhteiskunnan arvoihin ja toimintatapoihin. Laaja-alaisella oppimisella tarkoitetaan monipuolisia oppimisen kokonaisuuksia, joiden tarkoituksena on vastata ympäröivän maailman muuttumiseen ja antaa lapsille parhaat mahdolliset edellytykset toimia tulevaisuudessa hyvinvoivina ja täysivaltaisina yhteiskunnan jäseninä. (OPH, 2022, s. 24) Nipsulassa leikki on tärkeä osa kaikkea toimintaa. Leikkimällä lapsi voi harjoitella kaikkia laaja-alaisen osaamisen alueita. Nipsulan toiminnan suunnittelun lähtökohtana on valtakunnalliset Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (OPH).

2.1 Laaja-alaisen osaamisen alueet

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määritellään viisi laaja-alaisen osaamisen aluetta, joiden kehittymistä pyritään varhaiskasvatuksessa tukemaan (OPH, 2022, s. 42). Seuraavaksi on avattu näitä laaja-alaisen osaamisen alueita ja sitä, miten ne Nipsulan avoimessa varhaiskasvatuksessa huomioidaan.

2.1.1 Ajattelu ja oppiminen

Vuorovaikutus toisten ihmisten ja ympäristön kanssa on edellytys ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle. Leikissä lapsi saa käyttää mielikuvitusta, tutkia asioita, harjoitella vuorovaikutusta ja oivaltaa uutta. Kasvattajan tehtävä on ohjata lapsia kysymään ja kyseenalaistamaan asioita. (OPH, 2022, s. 24) Nipsulassa lapsia kannustetaan ja onnistumisista iloitaan. Yhdessä toimimalla kehitetään ongelmanratkaisukykyä, sinnikkyyttä ja tarkkaavaisuutta. Nipsulassa lapset pääsevät kohtaamaan toisia lapsia ja aikuisia ja saavat näin harjoitella vuorovaikutustaitoja ikätasoisesti turvallisessa ja sallivassa ilmapiirissä. Nipsulassa on runsaasti aikaa myös vapaaseen leikkiin.

2.1.2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Maailma on kulttuurisesti, kielellisesti ja katsomuksellisesti moninainen, ja siksi kulttuurinen osaaminen on tärkeää. Omien arvojen tunnistaminen ja pohtiminen ovat osa kulttuurista osaamista, kuten myös kyky kuunnella ja ymmärtää muiden näkemyksiä. Kulttuurisen osaamisen edellytyksiä ovat oman kulttuurin ymmärtäminen, vuorovaikutustaidot ja itseilmaisu. Varhaiskasvatuksessa opetellaan ystävällisyyttä ja hyviä tapoja, yhteistyötaitoja, ristiriitojen selvittämistä ja empatiakykyä. Lapsen oman kulttuuri-identiteetin muodostumista tuetaan. Pienelle lapselle pelkästään siirtyminen kodin tutusta ympäristöstä varhaiskasvatusympäristöön on kulttuurinen muutos. (OPH, 2022, ss. 25-26)

Nipsulassa lapsi näkee erilaisia tapoja toimia, kohtaa erilaisista perheistä tulevia lapsia ja harjoittelee toisten lasten huomioon ottamista ja itsensä ilmaisemista. Perheitä ja opiskelijoita voidaan pyytää kertomaan omasta kulttuuristaan. Eri kulttuureihin tutustumisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi musiikkia ja videoita, ja niistä voidaan keskustella yhdessä tai vaikka maalata mieleen tulevia asioita. Kulttuuriperintöä tehdään tutuksi lapsille esimerkiksi eri vuodenaikojen sekä niihin liittyvien tapojen, ruokien ja juhlien avulla.

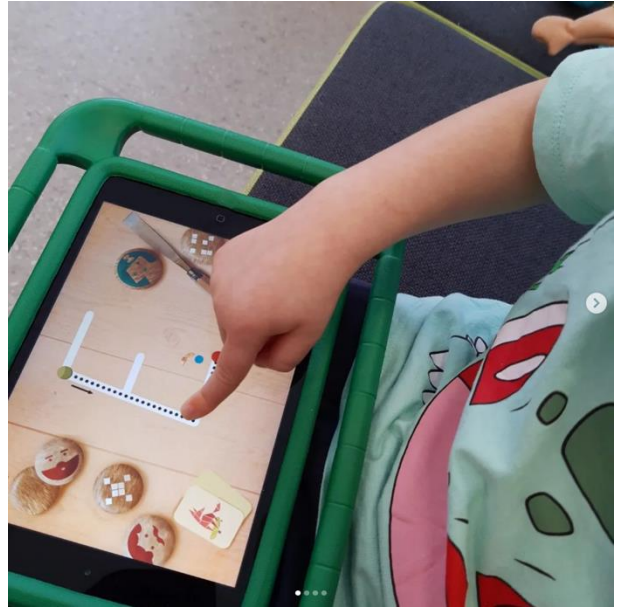
2.1.3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Varhaiskasvatuksessa lapsia ohjataan kestävään elämäntapaan ja tuetaan myönteistä suhtautumista tulevaisuuteen. Lasten omatoimisuutta tuetaan, ja heitä ohjataan pyytämään apua tarvittaessa. Harjoitellaan arjen perustaitoja kuten pukeutumista, ruokailua ja puhtaudesta huolehtimista. Kehotunnekasvatus on olennainen osa itsestä huolehtimista ja toisten kunnioitusta ja sitä voidaan harjoitella esimerkiksi satuhierontaa hyödyntäen. Lapsia autetaan tunteiden ilmaisussa ja niiden säätelyssä. Kestävän elämäntavan opettelu ja esimerkiksi liikenteessä ja luonnossa vastuullinen ja turvallinen liikkuminen ovat osa arjen taitoja. (OPH, 2022, s. 26) Nipsulassa opetetaan lapsia keräämään lelut paikoilleen ja lajittelemaan roskat. Aikuinen on omalla suhtautumisellaan asioihin esimerkkinä. Lapset ohjataan toimintapäivän alkaessa käymään käsipesulla. Pukemista ja muita arjen taitoja voidaan harjoitella myös leikin ohessa, esimerkiksi pukea nukelle sään mukaiset vaatteet.

Satuja lukemalla lapsille voidaan opettaa erilaisia tunteita ja käsitellä vaikkapa ristiriitatilanteita.

2.1.4 Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen

Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen ovat tärkeä osa arjen taitoja ja ihmisten välistä vuorovaikutusta. Tukemalla näiden taitojen kehitystä edistetään lasten tasavertaisia mahdollisuuksia koulutukseen ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen tulevaisuudessa. Monilukutaidolla tarkoitetaan kykyä tuottaa ja ymmärtää erilaisia viestejä: sekä viestintää eri muodoissaan että eri kulttuurien tapaa viestiä. Asioiden ja esineiden nimeäminen

on tärkeää käsitteiden oppimisen kannalta. Varhaiskasvatuksessa ohjataan lapsia tutkimaan ja tuottamaan itse viestejä ja kulttuuria sekä opetetaan lapsille turvallista toimintaa myös digimaailmassa. (OPH, 2022, s. 26)

Nipsulassa lapsilla on pienestä pitäen mahdollisuus nähdä ja tutkia erilaisia viestintävälineitä. Nipsulassa on esillä kuvia ja tekstejä, ja käytössä on myös näyttöjä ja tabletteja. Lapsilla on mahdollisuus dokumentoida omaa toimintaansa erilaisin välinein, ja eri medioihin voidaan tutustua yhdessä ihmetellen. Toiminnassa voidaan hyödyntää musiikkia ja videoita. Niistä voidaan yhdessä keskustella tai vaikka maalata niistä mieleen tulevia asioita.

2.1.5 Osallistuminen ja vaikuttaminen

Lapsen on tärkeää saada vaikuttaa omaa elämäänsä koskeviin asioihin, osallistua ja tulla kuulluksi. Varhaiskasvatuksessa lapset kohdataan arvostavasti, heitä kuunnellaan ja heidän aloitteisiinsa vastataan. Jokaisella lapsella on yhtäläinen oikeus osallisuuteen ja kasvattajan velvollisuus on huolehtia, että tämä toteutuu. Osallistumalla ja vaikuttamalla lapsen omakuva kehittyy, itseluottamus kasvaa ja sosiaaliset taidot kehittyvät. (OPH, 2022, s. 27)

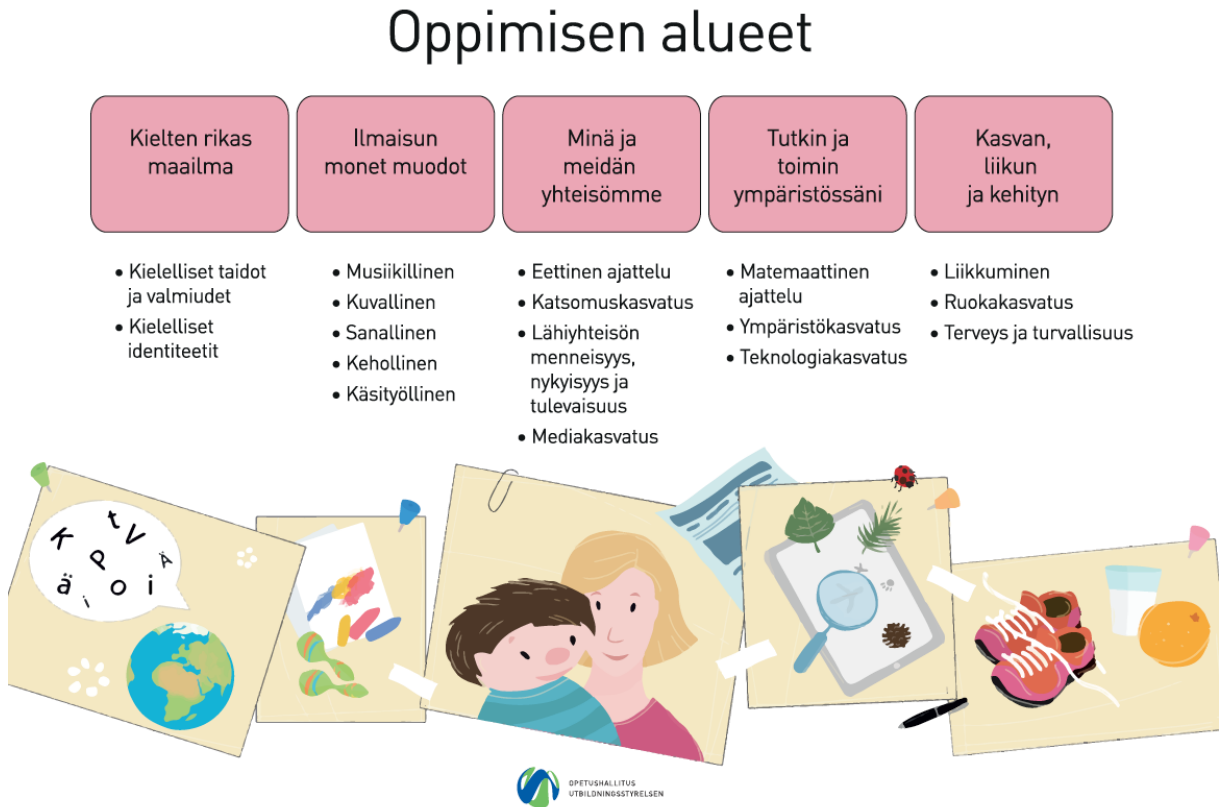
Erityisesti pienimpien Nipsulan kävijöiden kohdalla on tärkeää havainnoida lapsen mielenkiinnon kohteita ja vastata myös lapsen nonverbaalisiin aloitteisiin, kun lapsi ei vielä välttämättä tuota puhetta. Huoltajien läsnäolo Nipsulassa vahvistaa lasten osallisuutta, etenkin pienten lasten kohdalla. Lapset ja perheet kohdataan arvostaen ja avoimesti. Nipsulassa pyritään avoimeen ilmapiiriin, jossa myös lasten on helpompi tehdä aloitteita. Suunnitellusta toiminnasta voidaan joustaa, ja sitä voidaan mukauttaa lasten toiveisiin. Lapsilla on jokaisella toimintakerralla mahdollisuus vapaasti valita itselleen mieluista puuhaa ja leikkiä.

2.2 Oppimisen alueet

Lapsi on aktiivinen toimija, joka kasvaa, kehittyy ja oppii vuorovaikutuksessa toisten ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Lapsi oppii jatkuvasti ja monin tavoin, muun muassa tarkkailemalla, jäljittelemällä, leikkiessään ja liikkeessään. Kun opetellaan uutta, on tärkeää, että aiheella on yhteys lapsen kiinnostuksen kohteisiin ja kokemusmaailmaan. Turvallinen ilmapiiri tukee oppimista. Vertaisoppiminen ja ryhmään kuuluminen ovat tärkeitä asioita. Leikillä on varhaiskasvatuksessa itseisarvo. Sillä on myös pedagoginen merkitys ja merkitys lapsen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. (OPH, 2022, s. 42)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on viisi oppimisen aluetta, joita kaikkia pyritään tukemaan Nipsulan toiminnassa tasapuolisesti (kuva 2). Nämä viisi oppimisen aluetta eivät ole irrallisia kokonaisuuksia, vaan Nipsulan toiminnassa yhdistyy ja siinä sovelletaan elementtejä eri alueista. Toiminnan lähtökohtana on aina lapset ja heidän mielenkiinnon kohteensa ja taitonsa.

Kuva 2. Oppimisen alueet (OPH, 2022).

2.2.1 Kielten rikas maailma

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on luoda pohja kieli- ja monilukutaidon sekä kielellisen identiteetin kehittymiselle. Lapsi oppii kieltä mutta käyttää sitä myös oppimisen välineenä vuorovaikutuksessa, itsensä ilmaisemisessa ja tiedon hankkimisessa. Monipuolinen kieliympäristö ja kannustava palaute tukevat lasten kielellistä kehitystä. Kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta tehdään näkyväksi muun muassa lähiympäristön eri kieliä kuuntelemalla. (OPH, 2022, ss. 42-44)

Nipsulassa lapset saavat kuulla opiskelijoiden vieraillessa erilaisia ilmaisun tapoja, murteita ja myös muita kieliä, joita vaihto-opiskelijat puhuvat. Mikäli ryhmässä on erilaisia kulttuuritaustoja, voidaan näihin tutustua yhdessä vanhempien toiveita kunnioittaen. Näin tuodaan näkyväksi kulttuurista moninaisuutta. Yhteisissä laulutunneissa tutut laulut ja lorut tukevat sanavaraston kehitystä. Kielen tuottamista harjoitellaan vuorovaikutuksessa muiden

kanssa. Vaikka lapsi ei vielä puhuisi, voidaan vuorovaikutusta ja keskustelun vuorottelua harjoitella vastaamalla ilmeisiin, eleisiin ja äänteisiin. Sadutusta voidaan käyttää vanhempien lasten kanssa.

2.2.2 Ilmaisun monet muodot

Ilmaisuun kuuluvat kuvallinen, sanallinen, kehollinen, musiikillinen sekä käsityöllinen ilmaisu. Taiteen kokeminen ja taiteellinen ilmaisu on tärkeää, sillä se vahvistaa muun muassa lapsen oppimisedellytyksiä, sosiaalisia taitoja, positiivista minäkuvausta sekä kulttuurista lukutaitoa. Kulttuuri on myös tärkeä osa lapsen identiteettiä. Taide on keino omien ajatusten ja tunteiden ilmaisuun. Eri taiteisiin tutustutaan monipuolisesti tutkien ja kokeillen erilaisia välineitä ja tapoja tehdä taidetta. Lapsia rohkaistaan ilmaisemaan itseään eri tavoin.

(OPH, 2022, ss. 44–46)

Nipsulassa lapsilla on aina mahdollisuus spontaanisti esittää toive vaikkapa piirtämisestä tai muovailusta. Aikaa on varattu sekä ohjatulle toiminnalle että vapaaseen leikkiin. Nipsula on ympäristönä esteettinen, ja sieltä löytyy virikkeitä eri aisteille. Nipsulasta löytyy myös monipuolinen valikoima soittimia, joiden avulla voidaan tutkia erilaisia äänimaisemia ja tuottaa ääniä myös keholla. Esimerkiksi soitinmatolla kävellessä lapset voivat tuottaa erilaisia ääniä. Eri vuodenaikoina voidaan havainnoida myös luonnon ääniä ja maisemia. Taidematkoja voidaan Nipsulassa tehdä virtuaalisesti. Lapset voivat itse tehdä oman taidenäyttelyn.

2.2.3 Minä ja meidän yhteisömme

Siirtyessään kotoa varhaiskasvatuksen piiriin lapsi kohtaa uusia tapoja ajatella ja toimia ja lapsen elinpiiri laajenee. Varhaiskasvatuksessa kehitetään lapsen kykyä toimia uudessa

ympäristössä ja ja ymmärtää lähiyhteisön monimuotoisuutta. Tähän osa-alueeseen liittyvät eettinen ajattelu, katsomukset, lähiyhteisön historia, nykyisyys ja tulevaisuus sekä mediakasvatus. Lapsille opetetaan yhdenvertaisuutta. Historiaa ja tulevaisuutta pohditaan ja mietitään, miten tulevaisuuteen voidaan vaikuttaa. Mediakasvatuksella turvataan lapselle mahdollisuus osallisuuteen omassa yhteisössään tulevaisuudessa. (OPH, 2022, ss. 47–48)

Nipsulassa lapset saavat harjoitella toimimista yhdessä toisten lasten kanssa. Nipsulan arvot ja yhteiset pelisäännöt tulevat tutuiksi varhaiskasvatussuunnitelman avulla. Kaikki perheet ovat erilaisia, ja kaikkien perinteitä ja tapoja kunnioitetaan. Niitä voidaan pohtia yhdessä. Nipsulassa tutustutaan eri medioihin, ja muun muassa videoita, animaatioita, musiikkia, valokuvausta ja tarinoita käytetään lasten kanssa ohjatussa toiminnassa. Tableteilla tai kännykällä lapset voivat itse ottaa kuvia. Voidaan tutustua myös perinteisiin medioihin vaikkapa lukemalla yhdessä satuja tai katsomalla lasten uutisia. Nipsulassa on esimerkiksi toteutettu projekti, jossa hyödynnettiin televisiosta tuttuja satuhahmoja ja käytettiin erilaisia tekniikoita lasten omien leikkipohjien toteuttamiseen. Projektin aikana myös keskusteltiin vanhempien kanssa mediakasvatuksesta.

2.2.4 Tutkin ja toimin ympäristössäni

Tähän oppimisen alueeseen kuuluu ympäröivän maailman havainnoiminen, jäsentäminen ja ymmärtäminen. Lapsia ohjataan toimimaan sekä luonnossa että rakennetuissa ympäristöissä. (OPH, 2022, ss. 48-49) Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys ovat tärkeitä asioita Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa, ja ne huomioidaan myös Nipsulan toiminnassa esimerkiksi tutustumalla kierrätykseen ja energian säästämiseen ja vastuulliseen toimimiseen ympäristössä. Lisäksi opetetaan matemaattista ajattelua ja teknologiakasvatusta. Ympäristöä hyödynnetään matemaattisen ajattelun ja avaruudellisen hahmottamisen opettelussa. Matemaattisia taitoja voidaan harjoitella vaikkapa vertailemalla ja luokittelemalla erilaisia esineitä. Myös esimerkiksi koulun tiloihin voidaan käydä tutustumassa. Yhteisissä hetkissä voidaan käydään läpi viikonpäivä ja sää, jolloin lapset oppivat aikakäsitystä ja vuodenaikoihin liittyviä asioita. Teknologiakasvatusta voidaan toteuttaa vaikkapa erilaisten laitteiden, lelujen ja esineiden toimintaperiaatteisiin tutustumalla, yhdessä miettimällä ja tutkimalla. Tavanomaisten ympäristöstä löytyvien esineiden, kuten vaikka lavuaarin toimintaa voidaan käydä yhdessä läpi: mistä vesi tulee,

miten sen lämpötilaa voidaan säätää ja mihin vesi menee lavuaarista. Voidaan rakentaa, piirtää, muovilla tai tutkia vaikkapa pienoismalleja rakennuksista: mitä tarvitaan, jotta rakennus voi pysyä pystyssä? Voidaan kokeilla erilaisia materiaaleja ja sitä, miten ne kestävät vaikkapa erilaisia lämpötiloja tai miten eri asiat vaikuttavat niiden ulkonäköön tai koostumukseen.

2.2.5 Kasvan, liikun ja kehityn

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on innostaa lapsia liikkumaan ja opettaa arvostamaan omaa terveyttä. Lapsilla tulee olla sekä ohjattua että päivittäistä omaehtoista liikuntaa. Liikunta on tärkeää lapsen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille, ja sen ohessa lapsi voi myös harjoitella monia muita taitoja. Lasten motorisia taitoja tulee havainnoida ja kehittää suunnitelmallisesti. Liikuntavälineiden tulee olla liikkumaan innostavia ja turvallisia. Ruokakasvatuksen tavoitteena on edistää terveellisiä ruokailutottumuksia. (OPH, 2022, ss. 50-51)

Nipsulassa voidaan esimerkiksi tutustua erilaisiin ruoka-aineisiin leikin avulla. Lasten kanssa opetellaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tapoja ja käytäntöjä. Nipsulassa on tilaa liikkua, oli sitten harjoittelemassa konttaamista, kävelyä, juoksemista tai vaikka käsillä kävelyä. Ohjatussa toiminnassa pyritään ottamaan huomioon lasten ikätaoiset liikunnan tarpeet ja käyttämään erilaisia liikuntavälineitä, joilla liikunnasta ja oman kehon liikeharjoittelusta voidaan tehdä mielenkiintoista ja monipuolista. Nipsulan muunneltavat tilat antavat hyvät mahdollisuudet toteuttaa erilaisia liikunnallisia leikkejä ja vaikkapa temppuratoja. Koska Nipsulassa ei nukuta päiväunia eikä säännöllisesti ulkoilla, pukemistilanteita tulee vain tullessa ja lähtiessä. Pukemista voidaan kuitenkin harjoitella esimerkiksi nukkejen avulla, opetella eri vaatekappaleita ja puhua vuodenaikojen mukaisesta pukeutumisesta.

3 Toiminnan kehittäminen ja arviointi

Nipsulan toimintaa kehitetään ja arvioidaan monella tavalla. Nipsulan vastuutiimi, joka koostuu palvelukoordinaattorista ja opettajista, arvioi toimintaa säännöllisesti.

Opiskelijoiden toteuttamaa ja ohjaamaa toimintaa arvioidaan jatkuvasti ja kehitetään arvioinnin ja asiakkaiden palautteen pohjalta. Myös opiskelijat itse arvioivat ja dokumentoivat omia ohjauksiaan. Palaute auttaa opiskelijoita kehittämään omaa toimintaansa, ja se auttaa myös Nipsulan toiminnan kehittämisessä.

Nipsulan asiakkaat saavat antaa jatkuvasti palautetta toiminnasta ja esimerkiksi heti sopimuksentekovaiheessa pyritään kirjaamaan toiveita toiminnalle. Lisäksi etenkin pienten lasten kanssa havainnointi on olennainen osa toiminnan arviointia ja pedagogista dokumentointia. Pedagoginen dokumentointi on tärkeä osa oppimista; se mahdollistaa lapsen kehityksen seuraamisen, tekee lapselle itselleen näkyväksi omaa osaamista ja vahvistaa itseluottamusta (OPH, 2022, s. 39). Nipsulan blogi (<https://blog.hamk.fi/nipsula/>) toimii tärkeänä osana pedagogista dokumentointia. Se tekee toimintaa näkyväksi ja toimii myös toiminnan suunnittelun ja arvioinnin työvälineenä. Toimintaa dokumentoidaan myös sosiaalisen median alustoille Facebookiin ja Instagramiin. Nipsulaan pyritään luomaan avoin ilmapiiri, jossa myös palautetta on helppo antaa. Näin voidaan yhdessä kehittää toimintaa aina vain paremmaksi ja meidän Nipsulan näköiseksi!

Lähteitä

Hämeenlinnan kaupunki (2022). *Lumoudu lapsesta! Lapsuutta Satakielen siivittämänä.*

Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2022.

https://www.hameenlinna.fi/wp-content/uploads/2022/11/lumoudu-lapsesta_hml-vasu-2022_painoversio.pdf

OPH (2022). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. Opetushallitus.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_1.pdf

Varhaiskasvatuslaki 540/2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>